אגמון הכדורים פורח בשקעים לחים ומלוחים (אוגוסט 2018)

כתבה: **ערגה אלוני**

אגמון הכדורים *Scirpoides holoschoenus* (גומאיים) (שם נרדף: **אגמונית הכדורים**) הוא עשב רב-שנתי נפוץ בעל קנה-שורש בקרקע, המצמיח עלים ארוכים וגבעולי פריחה גליליים גבוהים. העלים סרגליים שטוחים וחלקים, פורצים מבסיס הצמח. אורכם כחצי מטר. בעלי עורקים מקבילים. ביניהם עולים מהקרקע קנים שהם גבעולים חסרי עלים, הנושאים תפרחות כדוריות, בגובה 50–75 ס"מ. הגבעולים קרחים ואטומים, מחורצים לאורכם חריצי אורך.

תפרחות בהגדה

אגמון הכדורים. צילם: נעם עביצל, באדיבות אתר צמח השדה ©
מימין - מראה כללי בבית גידול חולי; משמאל - תחילת פריחה

לקראת קצה הגבעול מתפתחות מניצן במפרק שיבוליות דמויות קרקפת. שיבוליות אלה הן צידית דמוית כדור ובבסיסן שני עלים ארוכים. קל לזהות את הצמח על פי התפרחות הכדוריות הצפופות שלו. תפרחת אחת צמודה לגבעול ותפרחות נוספות היוצאות מאותו מקום, הנישאות על גבעולי משנה קצרים. גודל כל אחת 8-10 מ"מ. הפרחים בשיבולת קטנים דו מיניים ערוכים בצפיפות רבה. חסרי עטיף, כל פרח מצוי בחיק גלומה ששיניה משוננים קלות. אבקנים 2-3, בעלי זיר ארוך. עמוד העלי קצר ולו 3 צלקות ארוכות. השחלה עלית.

אגמון הכדורים פורח מחודש מאי עד אוגוסט. הפרחים מואבקי רוח. הפרי אגוזית חד זרעית, גודל האגוזית 0,5-1 מ"מ היא משנה את צבעה מירוק לחום שחור. הצמח מתרבה גם מזרעים וגם ברביה וגטטיבית.

אגמון הכדורים
מימין לשמאל לפי הסדר – 1. תפרחות לקראת פריחה, נעם עביצל ©; 2. תפרחות בפריחה, ערגה אלוני ©; 3. הצלקות בהירות, האבקנים צהובים ערגה אלוני ©; 4. הפרחים בשיבולית ואבריהם: צלקות וזירי האבקנים, ערגה אלוני ©
להגדלה – לחצו על התמונות

אגמון הכדורים הוא מין רחב-תפוצה. גדל במקווי מים במדבר בהם המליחות גבוהה, והן באזורים גשומים ובתי גידול לחים עם מליחות נמוכה, שכיח בנביעות מלוחות ולאורך החוף. בחוף נפוץ על דיונות חול שבסיסן אדמה כבדה אוצרת מים. במספר מקומות בחוף, הצמח חדר לערוגות מושקות והוא גדל בין צמחי תרבות. מצוי בעמק עכו וחוף כרמל, שרון, פלשת עמקים, גליל, בקעת החולה וכנרות, בית שאן ערבות הירדן ובקעת ים המלח.

תפוצתו העולמית משתרעת ממערב אירופה וצפונה. גדל גם בבריטניה ובסיביר, (יתכן שבארצות אלה התפתח תת-מין עמיד לטמפרטורה הנמוכה בקיץ מ-18 ºC), טורקיה, מערב ומזרח אסיה, ארצות הים התיכון, צפון אפריקה וכן בדרום אפריקה בכף התקווה הטובה.

ספרות:

פינברון-דותן נ ודנין א 1991 המגדיר לצמחי-בר בארץ-ישראל. כנה. ירושלים.

שמידע א 2005 צמחי ישראל, המדריך השלם לצמחים ופרחים בא"י. הוצאת מפה.

———————————————————————————————————

Wilia AJ and Packham JR 1997 Ecology of dunes, salt marsh and shingle. Chapman & Hall pp 44.

Flora of Pakistan: www.floras.org

Flora of Cyprus: www. flora –of-cyprus.eu

==========

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: אלוני ע 2018 אגמון הכדורים Scirpoides holoschoenus פורח בשקעים לחים ומלוחים (אוגוסט 2018), פורחי החודש, כתב-עת "כלנית" מספר 5.
https://www.kalanit.org.il/scirpoides-holoschoenus-8-18/
==========